

Nr 826

Av herr Kristenson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 52, angående riktlinjer för arbetsmarknadspolitik, m. m.

(Lika lydande med motion nr 673 i Första kammaren)

I nämnda proposition föreslås att statsbidrag till arbetsprövningsavdelningars anordnande och drift skall utgå efter samma grunder som gäller beträffande arbetsträningsverkstäder.

Arbetsmarknadsutredningen föreslår »att statsbidrag till prövningsavdelningar skall utgå såväl till uppförande av lokaler som till en grunduppsättning maskiner och instrument enligt samma regler som gäller för träningsverkstäder och verkstäder för skyddad sysselsättning». Den särskilda prövningsavgift, som liksom nu föreslås utgå utöver de generella statsbidragen, föreslås »utgå med ett fixerat belopp för varje prövningsfall beräknat så, att det i huvudsak täcker driftkostnaderna för en arbetsprövning vid en rationellt driven institution».

Departementschefens förslag innebär en väsentlig kostnadsöverflyttning från stat till kommun. Det drabbar f. n. åtta huvudmän, landsting och städer utanför landsting, som av statsmakterna, genom arbetsmarknadsverket, stimulerats till att inrätta avdelningar för arbetsprövning under erbjudande av statsbidrag i lika former, uppgående till i princip 100 % av kommunens kostnader.

I de remissvar, som redovisas i propositionen, finns inget stöd för det framlagda förslaget. Tre remissvar åberopas i denna fråga, från LO, arbetsmarknadsstyrelsen och Svenska landstingsförbundet. Alla stödjer arbetsmarknadsutredningens förslag.

Arbetsprövningsavdelningen har inrättats efter stark påverkan från de statliga arbetsmarknadsmyndigheterna. Orsaken till denna påverkan och kommunernas villighet att inrätta och utbygga arbetsprövningsavdelningar är att söka i besluten 1962 om förtidspensionering inom folk- och tilläggs-pensioneringen och i den uppspårande verksamhet, som enligt denna lagstiftning skall ske inom försäkringskassorna genom den så kallade 90-dagarsgranskningen.

Departementschefen anför i föreliggande proposition att arbetsprövningsverksamheten bör få »den begränsade inriktning, som utredningen avser». Han anser det angeläget att nya prövningsavdelningar anordnas »så att de kan tillgodogöra sig de medicinska resurserna hos regionsjukhus eller väl

specialiserade lasarett». Vidare framhålles det som önskvärt »att utbyggnaden sker på sådant sätt att prövningsverksamheten i en framtid utan svårighet kan överföras till eller nära samordnas med lasarettanslutna rehabiliteringskliniker». Dessa uttalanden ger en värdefull och behövlig grund för verksamhetens utveckling. Det bör understrykas att den kommunala planeringen i allmänhet arbetar efter dessa principer.

Departementschefen framhåller att han anser »det vara angeläget att resurserna på detta område ökas». Uttalandet underbygges starkt av de behov som under senare år gjort sig kända på fältet.

Tyvärr torde önskemålet om en ökning av resurserna inte kunna förverkligas om propositionens förslag antages.

Arbetsprövningsverksamheten är på grund av den korta behandlingstiden synnerligen kostsam per klient och tidsenhet. Personalinsatsen är ca tre gånger så stor som i arbetsträningen. Till skillnad från arbetsträningen ger prövningen ingen nämnvärd säljbar produktion.

Med nyinrättade prövningsavdelningar följer ett i stort sett nytt klientel; personer som tidigare inte varit aktuella för arbetsvården. En stor del av klienterna, 58 % (Göteborg 1965), går inte till fortsatt kommunal arbetsvård. De flesta av dessa är pensionsfall och får med stöd av prövningsresultatet förtidspension. De som går vidare i kommunal arbetsvård är som regel mycket svårt handikappade med liten produktionsförmåga. Den mindre arbetsförmågan uppspåras av arbetsprövningen. Verksamheten för dessa är även i fortsättningen särskilt dyrbar. Merkostnaderna får kommunen helt stå för.

Det är den statliga arbetsvården och försäkringskassorna som arbetsprövningen främst betjänar och avlastar. Därför bör också kostnaderna täckas av statsmedel eller av försäkringskassorna, inte av kommunerna.

Förslaget innebär en uppskattad kostnadsöverflyttning av ca 3 000—3 500 kronor per klient från stat till kommun genom att den nu utgående särskilda prövningsavgiften (ca 3 000 kr.) försvinner och att kommunerna i fortsättningen får betala halva klientbidraget, ca 250—500 kronor.

Departementschefen anför beträffande de handikappades sysselsättningsproblem: »Allteftersom arbetsvården byggs ut och differentieras träder också behovet av samordning mellan olika rehabiliteringsåtgärder i förgrunden. Samordningsbehovet finns inom arbetsvårdsorganisationen men i lika hög grad när det gäller den samverkan som måste förekomma mellan arbetsvården, den medicinska rehabiliteringen och den allmänna försäkringen. Frågan om organisatoriska ändringar i syfte att nå större effektivitet och bättre samordning inom detta område kommer att tas upp vid statskontorets pågående organisationsundersökning beträffande arbetsmarknadsverket. Inom socialdepartementet övervägs vidare organisatoriska åtgärder för att åstadkomma en bättre regional samordning mellan arbetsvården, den medicinska rehabiliteringen och den allmänna försäkringen.»

Resultatet av dessa utredningar synes under alla förhållanden böra avvaktas innan en minskning av de statliga insatserna beslutas. Om dessa utredningar ej ger tillräckligt material för belysning av denna fråga bör den på grund av sin betydelse särskilt utredas, möjligen i samband med en mera omfattande utredning om arbetsvårdens målsättning, huvudmannaskap, finansiering, metoder m. m.

För vår del avser vi, i likhet med vad LO, arbetsmarknadsstyrelsen och Landstingsförbundet föreslagit, att arbetsmarknadsutredningens förslag bör genomföras. Liksom Landstingsförbundet anser vi att den normalkostnad, som skall fastställas, bör bygga på principen full kostnadstäckning.

Med hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 52 måtte besluta att statsbidrag till arbetsprövning skall utgå enligt det av arbetsmarknadsutredningen framlagda förslaget, varvid principen om full kostnadstäckning skall följas,

att till Bidrag till driften av verkstäder för handikappade för budgetåret 1966/67 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 18 500 000 kronor.

Stockholm den 30 mars 1966

Valter Kristenson (s) Sven Hammarberg (s) Arvid Eskel (s)

Henry Allard (s)

Anders Forsberg (s)
